

**Proiectul ADA/PNUD „Suport pentru Procesul Național de Planificare
a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”**

RAPORT FINAL
privind analiza situației în sectorul resurselor de apă în
contextul adaptărilor la schimbările climatice

Elaborat de: Sergiu Dragoman

Consultant Național în Sectorul: Resurse de apă

Data prezentării Raportului: 4 Iulie 2014

Chișinău

2014

Cuprins:

Abrevieri și acronime

Definiții a termenelor și conceptelor

Sumar executiv

I. Introducere și generalități:

1.1. Resursele de apă în Republica Moldova

1.2. Vulnerabilitățile resurselor de apă la schimbările climatice

1.3. Activitățile de adaptare efectuate sau în curs de efectuare

II. Provocările pentru integrarea adaptării climatice

2.1. Cadrul instituțional existent

2.2. Cadrul de politici și de reglementare existent

2.3. Evaluarea capacităților instituționale

2.4. Bariere și provocări pentru implementare

III. Reacții la schimbările climatice

3.1. Puncte de pornire

3.2. Măsuri recomandate pentru adaptări climatice

IV. Concluzii și recomandări

V. Bibliografie

VI. Anexe

Abrevieri și acronime

AAC	Alimentare cu Apă și Canalizare
CSA	Cadastrul de Stat al Apelor
MM	Ministerul Mediului al Republicii Moldova
SHS	Serviciul Hidrometeorologic de Stat
AAM	Agenția Apele Moldovei
FEN	Fondul Ecologic Național
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat

Definiții a termenilor și conceptelor

Sumar executiv

Resursele de apă din Republica Moldova sînt reprezentate de apele de suprafață și de cele subterane. Principalele bazine majore ale apelor de suprafață sînt râurile Nistru și Prut cu o lungime de cca 1300 km.

Apele subterane includ circa 112 mii izvoare și fîntîni (publice și private) și peste 3000 fîntîni arteziene funcționale. Apele subterane constituie sursa principală de asigurare cu apă potabilă în Republica Moldova, pentru 100 la sută din populația rurală și 30 la sută din populația urbană, sau 65 la sută din întreaga populație a țării. Cele 35 la sută din populație rămase întrebunțează apele de suprafață ca sursă de apă potabilă. Aproximativ 44 la sută din populația țării nu are acces la apă potabilă sigură.

Resursele de apă din Republica Moldova sînt sensibile la schimbările climatice din punct de vedere atît al cantității, cît și al calității. Conform estimării, resursele de apă de suprafață disponibile se vor diminua cu 16-20% pînă în anul 2020, ceea ce înseamnă că siguranța alimentării cu apă a tuturor utilizatorilor va fi periclitată în anul 2020.

Impactul schimbării climei, combinat cu insuficiența apei la nivelul țării, arată că asigurarea alimentării cu apă în viitor impune o planificare integrată și atentă.

Impacturilor potențiale ale schimbării climei asupra sectorului resursele de apă sînt clasificate în felul următor:

1. Temperaturile ridicate epuizează treptat resursele de apă, iar aceasta va cauza:
 - Diminuarea volumului (debitului, fluxului) de apă. Iar aceasta va afecta consumul necesar și suficient de apă pentru necesități fiziologice și menajere, calitatea și cantitatea culturilor agricole, fertilitatea solurilor, necesități de irigare sporite, deșertificarea terenurilor.
 - Adîncirea pînzei apelor subterane. Dat fiind faptul că pînzele de apă subterane sînt vulnerabile la temperaturile ridicate ele se adîncesc.
 - Modificarea parametrilor de calitate a apei. Creșterea temperaturii aerului va conduce la creșterea temperaturii apelor de suprafață și la un nivel redus de oxigen dizolvat, iar aceasta poate cauza pătrunderea bacteriilor, ceea ce va genera tratarea suplimentară a apei. Agravarea problemelor de sănătate legate de temperaturile înalte.
 - Transportarea și distribuția apei. Dat fiind faptul că disparitățile regionale în distribuția resurselor de apă sînt pronunțate, transportarea și distribuția apei va deveni o necesitate.
2. Fluctuația (diminuarea sau sporirea) pronunțată a precipitațiilor (ploi, secete) va cauza:

- Fluctuații în cantitatea și calitatea resurselor de apă. Cantitatea de apă necesară unui om pentru satisfacerea necesităților fiziologice și menajere va fi periclitată, iar parametrii de calitate vor fi afectați, ceea ce va însemna tratarea și dezinfectarea suplimentară.
 - Fluxul de ape în râuri va varia datorită precipitațiilor. Coeficientul variației fluxului râurilor va crește, conducând la creșterea instabilității fluxului anual. Pe timp de primăvară vor avea loc inundații bruște.
3. Fenomenele meteorologice extreme și periculoase (averse puternice, inundații, viituri, secete lungi și severe) vor cauza:
- Deteriorarea infrastructurii (ieșirea din uz) sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a sistemelor de avertizare despre fenomenele meteorologice, cheltuieli suplimentare de reabilitare a sistemelor date.
 - Variabilitatea sedimentelor, sporirea volumului substanțelor nutritive, patogenelor și toxinelor la livrarea apei, ceea ce va însemna o monitorizare mai intensă în ceea ce privește parametrii de calitate și cantitate.
 - Deficitul de apă pronunțat, risc înalt de deșertificare a terenurilor, conținutul sporit de bacterii afectează sănătatea omului, agricultura și securitatea națională.
 - Poluarea resurselor de apă în urma inundațiilor, viiturilor, averselor puternice, revărsarea apelor poluate, asociat cu utilizarea excesivă a chimicalelor în agricultură.

Planificarea măsurilor de adaptare la riscurile schimbărilor climatice, inclusiv contracararea urmărilor cauzate urmează să se efectueze la nivel național în procesul căruia trebuie să fie implicați toți actorii care vor fi afectați cîtuși de puțin de impacturile schimbărilor climatice.

Setul de măsuri propus în acest Raport este legat de **cunoașterea și definirea riscurilor, gestionarea riscurilor și elaborarea măsurilor de adaptare (contracarare)** la schimbările climatice cu impact asupra resurselor de apă.

Conform Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrare Europeană: Libertate, Democrație și Bunăstare”, 2013-2014 „măsurile de adaptare la schimbările climatice” sînt linii directoare pe care trebuie să le înfăptuească Guvernul Republicii Moldova.

În acest sens Guvernul Republicii Moldova trebuie să promoveze Strategia de adaptare la schimbările climatice, însoțit de un Plan clar de măsuri. La fel trebuie să pună accentul pe dezvoltarea capacităților factorilor implicați în adaptarea la schimbările climatice, să perfecționeze cadrul instituțional-juridic, tehnologic și de infrastructură. Pentru aceasta sînt necesare de îndeplinit cîteva precondiții:

1. Inventarierea, analizarea și evaluarea barierelor de adaptare la schimbările climatice.
2. Elaborarea, analiza și evaluarea măsurilor de adaptare la nivelul fiecărui sector.
3. Elaborarea unui cadru instituțional-juridic și a mecanismului de monitorizare a implementării acestor măsuri

1. INTRODUCERE ȘI GENERALITĂȚI

1.1. Resursele de apă în Republica Moldova

Resursele de apă ale Republicii Moldova sînt reprezentate de apele de suprafață (3.621 rîuri și 4.261 lacuri naturale și artificiale) și apele subterane (4.842 fîntîni arteziene și 179.574 fîntîni cu alimentare din apele freatice). Principalele rîuri sînt Nistru (cu o lungime de 652 km) și Prut (695 km). Cele mai mari lacuri artificiale sînt Costești-Stînca pe rîul Prut (59 km²) și Dubăsari pe rîul Nistru (67,5 km²). (Sursa: Raportul anual al Inspectoratului Ecologic de Stat).

Apa disponibilă în prezent este de aproximativ 500 m³ la un locuitor pe an sau chiar mai puțin, plasînd Republica Moldova în categoria țărilor în care „apa este insuficientă”, ceea ce poate crea un **stres pe resursă**, care, la rîndul ei, va fi afectată în viitor de schimbările climatice.

Pragurile recomandate la nivel internațional definesc volumul de 1700 m³/locuitor/an drept nivelul sigur de disponibilitate a apei dulci regenerabile.

Dacă volumul de apă disponibilă este mai mic de 1000 m³/locuitor/an, lipsa apei poate împiedica dezvoltarea economică și poate afecta sănătatea și standardul de viață al populației.

În prezent, disponibilitatea resurselor de apă în Republica Moldova reprezintă un aspect critic ce afectează capacitatea de dezvoltare economică a țării.

Volumul apei de suprafață din Republica Moldova este estimat la aproximativ 1,32 miliarde m³. Rezervele de apă subterană regenerabile zilnice sînt estimate la 3,478 milioane m³, din care 2,138 milioane m³ sînt aprobate de Comisia de Stat pentru rezervele de substanțe minerale utile. Din acestea circa 2,121 milioane m³ sînt utilizate de populație în scopuri potabile. Cel mai intens supuse exploatării sînt orizonturile acvifere de vîrsta Sarmațianului Mediu și Sarmațianului Inferior-Badenianului. (Sursa: datele Agenției Geologice și Resurse Naturale)

Din punct de vedere al calității, apele subterane atribuite acestor orizonturi depășesc în unele zone concentrația maximă admisibilă prevăzută de normele sanitare ale calității apei potabile îndeosebi după conținutul de hidrogen sulfurat, amoniac, fluor, stronțiu, fier, nitrați, cloruri, arsen și alți poluanți, motiv care impune antrenarea tuturor măsurilor necesare pentru epurarea apei și condiționării ei la valorile admisibile prevăzute de parametrii de calitate a apei potabile.

Resursele de apă din Republica Moldova sînt sensibile la schimbările climatice din punct de vedere atît al cantității, cît și al calității. Conform estimării, resursele de apă de suprafață disponibile se vor diminua cu 16-20% pînă în anul 2020. Aceasta înseamnă că siguranța alimentării cu apă a tuturor utilizatorilor va fi periclitată în anul 2020, cînd intensitatea utilizării apei va atinge o cotă maximă.

Luînd în considerare posibilitatea exploatării apei subterane, se preconizează că începînd cu anul 2030 lipsa apei va deveni o **barieră în calea dezvoltării**. (Sursa: Raportul Național privind Dezvoltarea Umană în Moldova-Schimbarea climei, impactul socio-economic și politica de adaptare, PNUD, 2009)

Impactul schimbării climei, combinat cu insuficiența apei la nivelul țării, arată că asigurarea alimentării cu apă în viitor impune o planificare urbană integrată. Dezvoltarea urbană în zonele geografice cu deficit de apă necesită o gestionare atentă din perspectiva accesului limitat la sursele de apă potabilă. Această situație afectează în special partea de nord a țării, în care resursa de apă se află sub stres și unde există multe localități urbane cu densitate mare a populației.

În acest context, sînt definite trei tipuri de zone:

- zone care în mod tradițional au avut deficit de apă, în care schimbările climatice vor spori presiunea asupra activităților economice actuale, fără a afecta însă disponibilitatea de apă potabilă pentru consumul uman;
- zone cu populație vulnerabilă, preponderent din comunitățile rurale, care deja se confruntă cu un deficit de apă și cu coborîrea pînzei de apă freatică din cauza supra-exploatării și secetelor;
- regiunea centrală a Moldovei, asupra căreia există un impact complex datorat diminuării resurselor de apă atît pentru populația rurală, cît și pentru cea urbană.

Încetinirea activității economice din țară după obținerea independenței a avut ca rezultat stabilizarea nivelului de poluare a rîurilor Nistru și Prut.

Fîntînile de adîncime mică de 10-50m constituie principala sursă de apă în zonele rurale unde nu există sisteme centralizate de alimentare cu apă.

Monitorizarea apelor subterane este efectuată de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin intermediul rețelei de monitoring alcătuită din 180 sonde (prin care se apreciază nivelul, temperatura și compoziția chimică a apelor subterane) amplasate pe întreg teritoriul țării.

Resursele de apă sînt gestionate în baza de bazinului hidrografic Nistru situat pe teritoriul Republicii Moldova și a bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră. Districtul bazinului hidrografic este principala unitate de gestionare a bazinelor hidrografice și a apelor subterane asociate lor.

Districtele bazinelor hidrografice în Republica Moldova sînt 1) districtul bazinului hidrografic Nistru și 2) districtul bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră. Hotarele districtelor bazinelor hidrografice se aprobă de Guvernul Republicii Moldova.

Principalele amenințări (riscuri) ale schimbărilor climatice asupra resurselor de apă sînt inundațiile, secetele, alunecările de teren, ploile abundente.

Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, 2013-2014 oferă cadrul de politici de guvernare în cadrul căruia „Schimbările climatice” au un rol hotărîtor în dezvoltarea social-economică a țării și asigurarea unui cadru adecvat pentru gestionarea riscurilor schimbărilor climatice.

1.2. Vulnerabilitățile resurselor de apă la schimbările climatice

În funcție de „izvorul” (sursa) vulnerabilităților au fost identificate următoarele categorii de puncte slabe:

I. *Infrastructura construcțiilor hidrotehnice*

În această categorie intră sistemele de alimentare cu apă și canalizare, epurarea apelor uzate, infrastructura de irigare, de protecție a localităților împotriva inundațiilor, secetelor, precum și alte utilități legate de măsurile de adaptare la schimbările climatice cu impact asupra resurselor de apă.

Vulnerabilități:

- 1) Nu este elaborată Metodologia de inventariere a infrastructurii construcțiilor hidrotehnice, ceea ce împiedică efectuarea acestei activități după norme și proceduri clare și consecvente.
- 2) Nu există cartografierea așezărilor umane vulnerabile la schimbările climatice (inundații, secete, alunecări de teren), ceea ce face imposibilă proiectarea și construirea în aceste așezări a lacurilor de acumulare a apelor revărsate sau a amenajărilor de acumulare a apelor pluvială în așezările afectate de secete.
- 3) Normele tehnice de proiectare, construire și exploatare a construcțiilor hidrotehnice nu sînt adaptate (ajustate) la impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă. Cca 80 % din normele tehnice menționate sînt „rigide” și perimate deoarece au fost elaborate pe vremea sovietică.
- 4) Sînt slab mediatizate tehnologiile alternative de epurare a apelor uzate, adică trecerea de la epurarea apelor uzate prin intermediul stațiilor tehnice de epurare la epurarea biologică prin intermediul zonelor umede construite (ZUC).
- 5) Elementele de infrastructură a construcțiilor hidrotehnice existente nu sînt planificate, reconstruite și adaptate la schimbările climatice.

II. *Informative*

- 6) Nu sînt organizate campanii de informare locale, regionale, naționale privind impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă, despre economisirea apei, despre nepoluarea resurselor de apă, despre riscurile legate de resursele de apă, despre securitatea personală și comunitară legată cu apa.

III. *Instituționale*

- 7) Nu sînt elaborate și implementate Planurile de gestionare a resurselor de apă (de suprafață și subterane) la nivel de bazine hidrografice în contextul schimbărilor climatice.

- 8) Nu se promovează interzicerea construirii (amplasării) de așezări umane (case, locuri de trai) pe teritoriile vulnerabile la inundații și alunecări de teren.
- 9) Apa epurată nu se utilizează intens în agricultură și industria de prelucrare sau în producerea energiei.
- 10) Nu sînt elaborate Planuri naționale (intersectoriale) de preîntîmpinare și protecție a teritoriului Republicii Moldova împotriva riscurilor (inundațiilor, secetelor, alunecărilor de teren etc.).
- 11) La nivel local, regional și național nu există Planuri de dezvoltare a infrastructurii construcțiilor hidrotehnice.
- 12) Personalul administrativ, tehnic și auxiliar în domeniul gestionării construcțiilor hidrotehnice și luării deciziilor nu este supus perfecționării periodice în contextul schimbărilor climatice.
- 13) Nu se ține Registrul de evidență a surselor de poluare a resurselor de apă, la fel nu se ține Registrul de evidență a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor care poluează (sau care prezintă risc de poluare) a resurselor de apă.

IV. Informaționale

- 14) Mecanismul de colectare, gestionare și monitorizare a datelor hidrometeorologice în vederea obținerii, procesării și furnizării datelor actuale, veridice și complete pentru identificarea și evaluarea riscurilor schimbărilor climatice legate nu este performant.
- 15) Personalul SHS și a oficiilor teritoriale nu este supus perfecționării în contextul schimbărilor climatice.
- 16) Sistemul de informare timpurie despre riscurile revărsărilor de ape din bazinele hidrografice Nistru și Prut nu funcționează.
- 17) Nu există mecanismul de coordonare cu România și Ucraina a activităților legate de monitorizarea hidrometeorologică, evaluarea gestionării riscurilor legate de schimbările climatice.

V. Economico-financiare

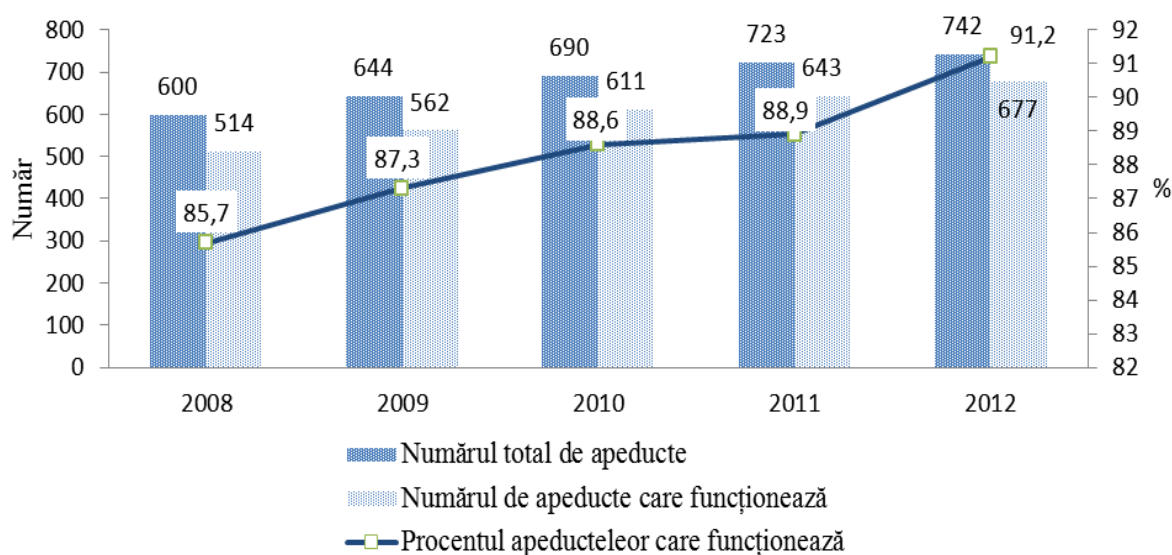
- 18) Nu există un organism de reglementare a tarifelor de AAC, Metodologia de claculare atarifelor trebuie să țină cont de parametrii de vulnerabilitate a fiecărei localități.
- 19) Nu este creată platforma de comunicare și elaborate a oportunității de asigurare a așezărilor (caselor, gospodăriilor) împotriva riscurilor schimbărilor climatice (inundații, secete) la companiile de asigură naționale sau internaționale.

1.3 Activități de adaptare efectuate sau în curs de efectuare

Activități de adaptare la schimbările climatice ce au avut loc în trecut

1. Au fost reparate și instalate cca 1200 echipamente de irigare, sau cca 20 % din numărul necesar.
2. În anul 2008-2012 au fost construite cca 742 de sisteme de alimentare cu apă, din care 571 proprietate publică, 168 private și 3 proprietate mixtă.

Figura nr. 2. Sisteme de alimentare cu apă în perioada 2008-2012

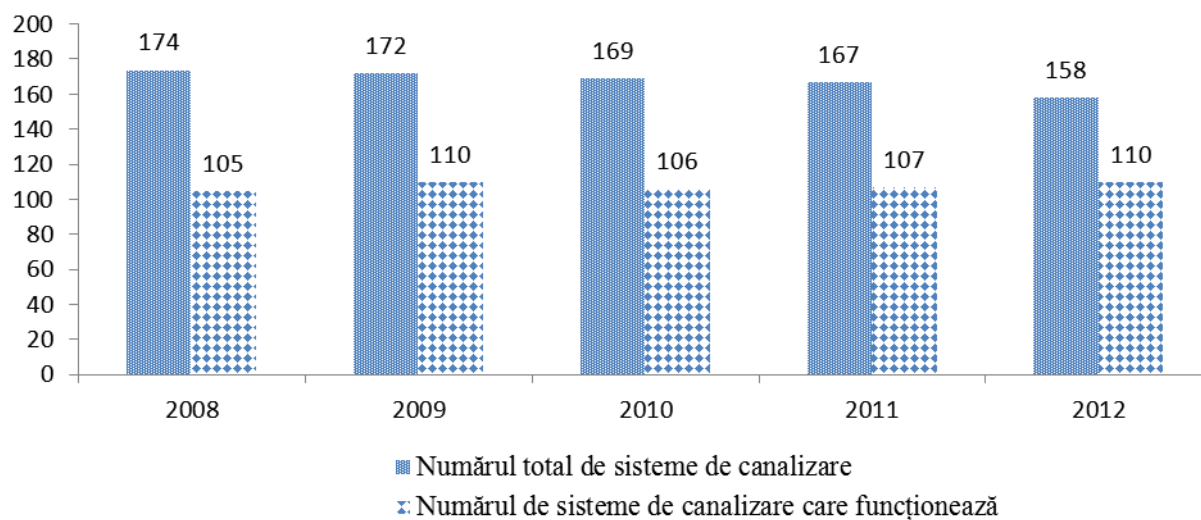
Numărul sistemelor de alimentare cu apă a crescut ca urmare a punerii în funcțiune pe parcursul anului a 44 sisteme, preponderent în raioanele: Rîșcani – 11, Căușeni – 8, Cahul și Telenești, respectiv, câte 3, Cantemir, Călărași, Criuleni, Hîncești, Ceadr-Lunga, câte 2 sisteme. Totodată, 19 sisteme de alimentare cu apă nu au fost funcționale: raionul Șoldănești, Taraclia, respectiv, câte 6 sisteme, Florești – 3, Nisporeni – 2, Basarabeasca, Dubăsari, Florești, Hîncești, Orhei, Comrat - câte 1 sistem de alimentare cu apă.

Astfel, au fost asigurate cu servicii centralizate de alimentare cu apă 38,7% din localitățile țării, 76,7% din orașe și 36,2% din localitățile rurale. Anual numărul localităților dotate cu sisteme de alimentare cu apă este în creștere, în anul 2012 numărul acestora fiind de 378 localități față de 338 în anul 2008.

În anul 2012 lungimea totală a rețelilor și apeductelor de distribuție a apei potabile a constituit 9,3 mii km sau cu 409,5 km mai mult față de anul 2011. Dat fiind că nu toate sistemele de alimentare cu apă sînt funcționale, de facto pe parcursul anului au funcționat 9,1 mii km de rețele (97,9%). Volumul de apă captată a constituit 122,5 mil. m³, inclusiv 74,6% din surse de suprafață, 18,8% din surse subterane și 6,6% din alte surse.

3. Construirea sistemelor de canalizare centralizate. În anul 2012 din totalul de apeducte existente, 158 au fost dotate cu sisteme de canalizare, din care au funcționat 110 sisteme sau cu 3 unități mai mult comparativ cu anul 2011. Pe parcursul anului 2012 au fost puse în funcțiune 3 sisteme de canalizare, iar 9 sisteme au fost scoase din funcțiune. Din totalul sistemelor de canalizare, 124 sînt dotate cu stații de epurare.

Figura nr. 5. Sisteme de canalizare în perioada 2008-2012

4. A fost înființată Comisia națională pentru realizarea prevederilor Convenție-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto (prin hotărîrea Guvernului nr. 1574 din 26.12.2003).
5. Republica Moldova a ratificat Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (prin hotărîrea Parlamentului nr. 404 din 16.03.1995).
6. Republica Moldova a aderat la Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (prin Legea nr. 29 din 13.02.2003).
7. Acceptarea de către Republica Moldova a amendamentului la anexa B a Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a ONU cu privire la schimbarea climei (Legea nr. 204 din 09.10.2008).
8. Aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial al RM pe anii 2008-2015 (aprobată prin hotărîrea Guvernului nr. 282 din 11.03.2008). Această Strategie relevă că schimbarea climei poate afecta securitatea alimentară prin eroziune, secetă, inundații și în acest scop se impune reabilitarea digurilor în zonele de pericol de inundații și o irigare mai eficientă.
9. Aprobarea Programului național de asigurare a securității ecologice (hotărîrea Guvernului nr. 447 din 17.04.2003). În acest document schimbarea climei este calificată ca risc ecologic asupra căreia urmează de sporit atenția.

Activități de adaptare la schimbările climatice în curs de desfășurare

1. S-a început repararea digurilor de protecție împotriva inundațiilor, după cum urmează (tabelul 1):

Tabelul nr.1. Indicii privind reparația digurilor de protecție împotriva inundației

Bazinul hidrografic al râului	Total km/mil. lei	Inclusiv în anii						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prut	166	39	32	25	25	20	15	10
	180	45	44	23	23	19	15	11
Nistru	210	10	20	30	35	40	40	35
	90	29	8	9	10	12	12	10
Total	376	49	52	55	60	60	55	45
	270	74	52	32	33	31	27	21

2. S-a început implementarea Planului de construcție a sistemelor de irigare, după cum urmează (Tabelul 2):

Tabelul nr.2. Indicii privind construcția sistemelor de irigare

Indicii	Inclusiv pe anii										Total
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Suprafața, mii ha	11,5	33,5	66,0	99,0	11,0	113,0	115,0	117,0	119,0	221,0	16,0
Costul estimativ al lucrărilor, mil.lei	1100	2260	6440	6660	8810	9960	11100	11250	11400	11540	8520

3. Indicii privind reabilitarea sistemelor de irigare, după cum urmează (Tabelul 3):

Tabelul nr. 3. Indicii privind reabilitarea sistemelor de irigare

Indicii	Inclusiv pe anii										Total
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Suprafața, mii. ha	2,0	3,0	5,0	5,0	14,6	15,2	17,2	18,2	19,2	20,2	121,6
Costul estimativ al lucrărilor,	40	60	100	100	290	310	350	370	390	460	2470

mil. lei																				
----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Se promovează de Ministerul Mediului proiectul Strategiei naționale de mediu pe anii 2013-2023 în care sînt abordate provocările (vulnerabilitățile, riscurile) legate de schimbările climatice.
5. Se promovează de Ministerul Mediului Strategia de adaptare la schimbarea climei în care sînt abordate provocările legate de schimbările climatice.
6. Se promovează majorarea salariului angajaților Serviciului Hidrometeorologic de Sta (SHS) în vederea stopării fluctuației angajaților și o mai bună realizare a atribuțiilor funcționale.

2. PROVOCĂRI PENTRU INTEGRAREA ADAPTĂRII CLIMATICE

2.1. Cadrul instituțional existent

Cadrul instituțional în domeniul gestionării resurselor de apă este format din autorități publice centrale, autorități publice locale, instituții de profil, operatori economici și consumatori. Toate acestea sînt clasificate în autorități de elaborare a documentelor de politici, de implementare a lor și autorități de reglementare.

a. Parlamentul Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova este unica autoritate legislativă de adoptare a actelor legislative (legilor și hotărîrilor), inclusiv adoptarea concepțiilor și strategiilor în domeniul mediului și schimbărilor climatice. În cadrul Parlamentului, în calitate de organ de lucru, funcționează Comisia parlamentară „Comisia mediu și schimbări climatice” cu următoarele direcții principale de activitate:

- Promovarea politicii statului în domeniul protecției mediului; utilizării durabile a resurselor naturale; utilizarea, protecția și ameliorarea resurselor naturale.
- Control parlamentar asupra activității autorităților administrației publice centrale (Ministerul Mediului) și locale (Consilii locale și Primării de nivelul I și II), în vederea aplicării legislației, ce ține de competența comisiei.
- Monitorizarea și controlul implementării proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național; implementarea politicii de mediu în politicile sectoriale; prevenirea și minimalizarea impactului asupra mediului provocat de calamitățile naturale
- Promovarea măsurilor de adaptare în contextul schimbărilor climatice; promovarea mecanismului dezvoltării nonpoluante, conform Protocolului de la Kyoto.

b. Guvernul Republicii Moldova

Guvernul Republicii Moldova este autoritatea executivă împuternicită cu realizarea politicii statului, inclusiv în domeniul mediului și schimbărilor climatice, exercită conducerea generală a administrației publice și este responsabilă în fața Parlamentului.

În exercitarea atribuțiilor Guvernul se conduce de Programul său de activitate „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, 2013-2014. În activitatea sa Guvernul emite hotărîri, dispoziții și moțiuni.

c. Ministerul Mediului al Republicii Moldova

Ministerul Mediului este organul central de specialitate al administrației publice. Ministerul are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale Guvernului prin elaborarea, promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului, hidroameliorației, gestionării resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, controlul ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului.

Funcțiile principale ale Ministerului Mediului cu impact asupra resurselor de apă sînt:

- Elaborarea, promovarea și coordonarea realizării politicii de stat și a documentelor de politici în domeniul gestionării resurselor de apă, hidroameliorației, aprovizionării cu apă și canalizare.
- Autorizarea activităților în domeniul utilizării resurselor de apă, efectuării observațiilor hidrometeorologice.
- Gestionarea Fondul Ecologic Național și coordonarea activității fondurilor ecologice locale.
- Ține evidența statistică a regimului resurselor apelor de suprafață și a calității lor, evidența statistică a utilizării și evacuării apelor, evidența fondului apelor și a celui ameliorativ, în scopul asigurării Ținerii Cadastrului de Stat al Apelor (CSA).
- Asigură efectuarea expertizei ecologice a proiectelor, planurilor, programelor, concepțiilor, strategiilor de dezvoltare a ramurilor economiei naționale, a proiectelor de acte legislative și normative elaborate.
- Coordonează procesul de evaluare a impactului asupra mediului a obiectelor de planificare și a genurilor de activitate economică cu impact sporti asupra mediului.
- Elaborează și publică Raportul național privind starea mediului și a resurselor naturale în Republica Moldova.
- Exerciță controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea.

d. Agenția Apele Moldovei

Agenția Apele Moldovei este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de stat în domeniul gospodăririi resurselor de apă, hidroameliorației, aprovizionării cu apă și canalizare, care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Mediului.

Funcțiile de bază al Agenției Apele Moldovei în domeniul resurselor de apă sînt:

- organizează proiectarea și construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare, exploatarea tehnică a lacurilor de acumulare de uz comun, conform principiului de bazin hidrografic, precum și a digurilor de protecție.
- organizează exploatarea și reparația sistemelor de desecare și de irigare, a sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare.
- asigură efectuarea lucrărilor de reparație centralizată a stațiilor de desecare și de irigare, a sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare.
- acumulează și analizează sistematic informația privind starea ramurii, ține Registrul de evidență primară al fondului apelor, cu prezentarea acestei informații organelor ierarhic superioare.

- ține evidența statistică de stat a utilizării apelor, evidența fondului apelor și celui ameliorativ; participă la elaborarea Cadastrului de Stat al Apelor, formează banca de date în domeniu.
- coordonează documentația de proiect în domeniu.
- avizează folosirea integrală și specială a apelor, confirmate prin Titlul de folosință integrală și Autorizația de folosință specială, întreprinde măsuri privind evitarea utilizării ilicite a apei și construcțiilor hidrotehnice și propune retragerea avizelor, în caz de încălcare a legislației.
- elaborează regulamente și contribuie, prin acțiuni concrete, la întreținerea în stare tehnică conformă a bazinelor de acumulare, a construcțiilor antiiviitură, a rețelelor de distribuire a apei, a sistemelor de irigare și desecare, a stațiilor de pompare și altor construcții hidrotehnice.
- asigură implementarea realizărilor științifice și tehnologice în domeniul gospodăririi apelor, hidroameliorației și aprovizionării cu apă potabilă și canalizare.
- organizează finanțarea lucrărilor ce țin de construcția, întreținerea și reconstrucția obiectelor de gospodărire a apelor, hidroameliorative, de alimentare cu apă și canalizare.

e. Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale este autoritatea administrativă centrală din subordinea Ministerului Mediului, specializată în cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale, avînd drept scop implementarea politicii statului în domeniul cercetării geologice, folosirii raționale și protecției subsolului.

Funcțiile de bază al Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale în domeniu resurselor de apă sînt:

- organizarea și controlul efectuării lucrărilor de cercetare geologică a subsolului.
- exercitarea controlului de stat asupra folosirii raționale și protecției subsolului.
- supravegherea minieră de stat asupra respectării legislației, normelor și regulilor privind efectuarea lucrărilor legate de folosirea subsolului.
- crearea și ținerea sistemului unic de evidență a folosirii subsolului.
- efectuarea expertizei de stat a informației geologice și organizarea expertizei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile.
- ținerea evidenței balanțelor de stat ale rezervelor de substanțe minerale utile, a Cadastrului de stat al zăcămintelor și manifestărilor de substanțe minerale utile, a Cadastrului de stat al sectoarelor de subsol, în scopurile ce nu țin de extragerea substanțelor minerale utile.

- organizarea activității Fondului de stat de informații privind subsolul, supravegherea prezentării materialelor privind explorările geologice, asigurarea păstrării și folosirii lor centralizate.
- verificarea existenței planurilor anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere și coordonarea normativelor de pierderi de substanțe minerale utile.
- expertizarea documentației tehnice (tehnologice) de proiect privind exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, construirea întreprinderilor de prelucrare și construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile.
- ținerea Sistemului informațional automatizat „Registrul geologic de stat.
- pregătirea propunerilor privind limitarea, suspendarea ori încetarea folosirii subsolului în cazul nerespectării regulilor la folosirea acestuia.
- sesizarea Camerei de Licențiere, cu depunerea documentelor constatatoare pentru luarea măsurilor prevăzute de legislație, în cazul depistării de încălcări ale condițiilor de licențiere la folosirea subsolului, comise de beneficiarul sectorului de subsol titular de licență.

f. Inspectoratul Ecologic de Stat

Inspectoratul Ecologic de Stat este autoritatea publică ce exercită controlul ecologic de stat privind respectarea legilor și actelor normative ecologice și se subordonează Ministerului Mediului al Republicii Moldova.

Atribuțiile principale ale Inspectoratului Ecologic de Stat sînt următoarele:

- exercită controlul de stat și supraveghează respectarea actelor legislative și normative în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale, de către agenții economici cu orice formă de proprietate și apartenență departamentală și persoanele fizice, inclusiv străine.
- Supraveghează respectarea normativelor și cerințelor ecologice, a instrucțiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale a normelor de utilizare a produselor și substanțelor nocive, a deșeurilor.
- Exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum și asupra modului de utilizare de către agenții economici a mijloacelor financiare destinate protecției mediului.
- Exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic și lucrărilor de regenerare și exploatare a pădurilor precum și de creare a fișiilor forestiere de protecție a zonelor și fișiilor de protecție a apelor.
- Exercită controlul privind respectarea normelor ecologice, efectuarea măsurilor de menținere și conservare a biodiversității și de utilizare a faunei cinegetice.

- Exerciță controlul privind efectuarea de către agenții economici a măsurilor de protecție a mediului, achitarea taxelor și plăților pentru poluarea mediului.
- Exerciță controlul de stat privind respectarea legilor și actelor normative ce țin de protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor rezultate din acestea.
- Efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative.
- Exerciță controlul de stat privind respectarea de către agenții economici a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor și degajărilor de substanțe nocive în mediul ambiant, precum și a limitelor de depozitare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, stabilite în actele legislative și normative.
- Sistează activitatea agenților economici în cazul nerespectării cerințelor legislației și normelor ecologice.

g. Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS)

SHS este o instituție publică împuternicită cu colectarea, procesarea, furnizarea informației hidrometeorologice, subordonat Ministerului Mediului al Republicii Moldova.

Atribuțiile principale ale SHS sînt următoarele:

- Monitorizarea mediului în vederea protecției populației contra fenomenelor hidrometeorologice periculoase, a prevenirii sau diminuării pagubelor ce pot fi cauzate de acestea.
- Satisfacerea necesităților populației, economiei și apărării naționale, precum și autorităților publice privind informația hidrometeorologică.
- Constituirea și gestionarea Fondului Național de Date Hidrometeorologice, necesar pentru fundamentarea hidrometeorologică a proiectării, executării și exploatarei diverselor obiective social-economice și pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare pe termen lung a economiei naționale.
- Efectuarea observațiilor asupra poluării mediului și a consecințelor ei, conform parametrilor chimici, fizici, hidrobiologici și radioactivi și analiza datelor obținute.
- Analiza și sintetizarea sistematică a condițiilor meteorologice, agrometeorologice și hidrologice formate, precum și a informației privind gradul de poluare a mediului pe teritoriul țării, asigurarea elaborării și editării materialelor de regim și informative.
- efectuarea de cercetări științifice în domeniul hidrometeorologic.
- ținerea, în comun cu organele interesate ale ministerelor și departamentelor, a evidenței de stat a resurselor acvatice potrivit indicilor cantitativi și calitativi și utilizarea acestora conform unui sistem unic, ținerea cadastrului apelor.

Austrian

Development Cooperation

- participarea, în modul stabilit, la lucrările comisiilor de stat și departamentale pentru examinarea consecințelor calamităților naturale, ale catastrofelor și accidentelor generate de fenomenele hidrometeorologice periculoase și de poluarea aerului, apei și solului.
- Înzestrarea rețelei de observații cu utilaj și aparataj care asigură obținerea, colectarea, prelucrarea și difuzarea informației hidrometeorologice.

2.2. Cadrul de politici și de reglementare existent

La analiza cadrului de politici s-a ținut cont de politicile naționale, sectoriale și instituționale, iar la analiza cadrului de reglementare existent s-a ținut cont de hotărârile Guvernului, legile Parlamentului cu impact asupra resurselor de apă.

1. *Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028)*

Date privind aprobarea	Hotărârea Guvernului nr. 199 din 20.03.2014
Obiective	<p>Obiectivul general al Strategiei constă în asigurarea graduală a accesului la apă sigură și sanitație adecvată pentru toate localitățile și populația Republicii Moldova, contribuind astfel la îmbunătățirea sănătății, demnității și calității vieții și la dezvoltarea economică a țării.</p> <p>Obiective specifice: (1) Descentralizarea serviciilor publice de alimentare cu apă și sanitație; (2) Extinderea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și sanitație și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii; (3) Promovarea principiilor economiei de piață și atragerea capitalului privat</p>
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	Strategia nu prevede acțiuni, caracteristici și indicatori în conformitate cu amenințările schimbărilor climatice asupra resurselor de apă din Republica Moldova din punct de vedere atât al cantității, cât și al calității
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu prevede obiective, acțiuni, rezultate și indicatori de monitorizare în contextul schimbărilor climatice
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului; Ministerul Finanțelor; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.
Partener la implementare	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Autoritățile publice locale;

2. *Schema de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor*

Date privind aprobarea	Hotărârea Guvernului nr. 1030 din 13.10.2000
Obiective	Studierea cauzelor ce provoacă inundația localităților în republică, evaluarea situației în cadrul acestei probleme, elaborarea măsurilor tehnice și ingineresti generale ce țin de protecția localităților împotriva inundațiilor, determinarea valorii acestor măsuri și eficienței economice a lor.

Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	<p>Măsurile stabilite în document:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prognoza posibilelor schimbări climatice și influența acestora asupra precipitațiilor și viiturilor torențiale; 2. prognoza schimbărilor nivelului apelor freatice în limita localităților; 3. apariția proceselor de subinundare și inundare asupra alunecărilor de teren; 4. estimarea și trasarea pe hărți a zonelor cu un nivel sporit de risc; 5. evaluarea eficienței măsurilor de protecție realizate 6. elaborarea Metodologiei pentru evaluarea pagubelor provocate de inundații
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Acest document poate fi considerat ca un prim instrument de protecție a localităților împotriva calamităților naturale, iar la planificarea și proiectarea teritoriului Republicii Moldova trebuie să se țină cont de riscurile / urmările ce pot avea loc în urma inundațiilor
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului și instituțiile din subordine
Partener la implementare	Autoritățile publice locale; Ministerul Finanțelor; Ministerul Economiei, Ministerul Justiției

3. Concepția politicii de mediu a Republicii Moldova

Date privind aprobarea	Hotărâre Parlamentului nr. 605 din 02.11.2001
Obiective	<p>Principalele obiective ale politicii de mediu sînt:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) prevenirea și reducerea impactului negativ al activității economice asupra factorilor de mediu, resurselor naturale și sănătății populației în contextul dezvoltării durabile a țării; b) asigurarea securității ecologice a țării.
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	<p>Concepția politicii de mediu a Republicii Moldova stabilește principalele direcții prioritare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) întărirea capacităților în domeniu și colaborarea intersectorială, care prevăd aplicarea principiilor "economie prin ecologie" și "cost-beneficiu" și consolidarea potențialului instituțional și

	<p>managerial.</p> <p>2) reglementarea impactului, prevenirea poluării și asanarea mediului, care prevăd managementul de mediu la întreprinderi și certificarea ecologică și restabilirea și menținerea potențialului natural.</p> <p>3) facilitarea accesului publicului la informații din domeniul mediului, societatea civilă va fi antrenată mai activ la luarea de decizii privind mediul și resursele naturale, la educație și instruire ecologică.</p>
Elementele care lipsesc în contextul ASC	<p>Acest document nu prevede măsuri și obiective clar în contextul schimbărilor climatice, dar poate fi considerat ca un prim instrument de protecție a mediului, orientat spre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ consolidarea potențialului instituțional. ▪ managementul resurselor naturale, inclusiv a resurselor de apă. ▪ conservarea biodiversității. ▪ extinderea suprafețelor împădurite. ▪ practicarea unei agriculturi durabile. ▪ gestionarea deșeurilor ▪ utilizarea surselor de energie renovabile ▪ semnarea și ratificarea Convenției moldo-ucrainene privind fluviul Nistru ▪ colaborarea multilaterală: Uniunea Europeană, Consiliul European, Organizația pentru Securitate și Cooperare Economică, Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului și instituțiile din subordine; Alte autorități publice cu atribuții/funcții relevante în domeniul protecției mediului.
Partener la implementare	Autorități publice

4. Concepția politicii naționale în domeniul resurselor de apă

Date privind aprobarea	Hotărîre Parlamentului nr. 325 din 18.07.2003
Obiective	<p>Scopul fundamental al prezentei concepții este folosirea rațională și conservarea resurselor de apă, îmbunătățirea calității apelor, satisfacerea cerințelor populației și ale economiei naționale în aprovizionarea cu apă, în restabilirea ecosistemelor acvatice.</p> <p>Principalele obiective ale politicii naționale în domeniul resurselor de apă sînt:</p> <p>a) realizarea unui management stabil al apei în calitate de component natural (resursă) al mediului și categorie social-</p>

	<p>economică (marfă);</p> <p>b) crearea unor condiții sănătoase și inofensive pentru viața omului.</p> <p>Necesitatea elaborării prezentei concepții este dictată de o serie de premise care implică o revizuire radicală a principiilor de gestionare a resurselor de apă, întrucât actuala gestiune a acestor resurse nu contribuie la dezvoltarea economică și socială stabilă a țării. Premisele în cauză sînt:</p> <p>a) legislația în vigoare cu privire la resursele de apă este fragmentară;</p> <p>b) la transpunerea în viață a prevederilor actelor normative sînt antrenate mai multe instituții publice și agenți economici care, în mare parte, activează de sine stătător, adică fără a-și coordona acțiunile;</p> <p>c) cadrul instituțional existent de gestiune și management al resurselor de apă nu asigură promovarea eficientă a politicii statului în acest domeniu;</p> <p>d) aspectele ce țin de proprietate, de drepturi și responsabilități nu sînt reglementate în mod integral</p> <p>e) baza normativă privind gestiunea și protecția resurselor de apă este învechită</p> <p>f) divizarea artificială a problemelor ce țin de folosirea resurselor de apă de suprafață și subterane, de protecția lor, de păstrarea ecosistemelor, de impactul negativ asupra calității apei potabile și deservirii comunale.</p> <p>g) folosirea apelor de frontieră (rîurilor Prut și Nistru) depinde de managementul resurselor de apă ale țărilor vecine;</p> <p>h) infrastructurile hidrotehnice de gospodărire a apelor (sistemele de alimentare cu apă, de canalizare, de irigare, de desecare, îndiguirile, construcțiile contra alunecărilor de teren, complexele hidroenergetice), proiectate și constituite în alte condiții economice, nu corespund actualelor posibilități financiar-economice de întreținere și exploatare a lor normală, ele continuă să degradeze</p> <p>i) folosirea nechibzuită a resurselor de apă subterane duce la degradarea continuă a acestora.</p>
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	Principiile fundamentale ale Concepției politicii naționale în domeniul resurselor de apă sînt:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asigurarea cu apă a populației. 2. Statul deține dreptul exclusiv asupra resurselor de apă. 3. Asigurarea cu apă în volum deplin a economiei naționale. 4. Folosirea obiectivelor acvatice în scopuri hidroenergetice, piscicole, de irigare și transport. 5. Apa trebuie să corespundă parametrilor de calitate stabilite. 6. Planificarea dezvoltării serviciilor comunale de alimentare cu apă și canalizare 7. Menținerea în stare funcțională a infrastructurii comunale existente. 8. Îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă și a stării sanitare a localităților rurale. 9. Irigația culturilor agricole. 10. Desecarea. 11. Promovarea unei politici transfrontaliere în domeniul resurselor de apă. 12. Promovarea investițiilor. 13. Monitorizarea și managementul informațional. 14. Structură instituțională corespunzătoare. 15. Dezvoltarea potențialului uman și al științei. 16. Prevenirea impactului negativ al apelor. 17. Legislație potrivită în domeniul resurselor de apă
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu stabilește obiective, activități, indicatori în domeniul schimbărilor climatice
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului și instituțiile din subordine; Alte autorități publice cu atribuții/funcții relevante în domeniul protecției mediului.
Partener la implementare	Autorități publice

5. Programul de dezvoltare a gospodăririi apelor și a hidroameliorației în Republica Moldova pentru anii 2011-2020

Date privind aprobarea	Hotărârea Guvernului nr. 751 din 05.10.2011
Obiective	<p>Obiectivele programului:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) crearea unui management eficient al resurselor de apă, armonizat cu standardele și normele Uniunii Europene privind normele tehnologice în domeniul gospodăririi apelor și managementul durabil al apelor de suprafață și subterane – până la finele anului 2013; 2) asigurarea populației și a economiei naționale cu apă de calitate corespunzătoare cerințelor normative în vigoare

	<p>(conform Hotărîrii Guvernului nr.934 din 15 august 2007 „Cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”) – pînă la finele anului 2013.</p> <p>3) asigurarea protecției împotriva inundației a 93 localități și 95 mii ha de teren agricol – pînă la finele anului 2017.</p> <p>4) majorarea suprafețelor de teren irigat pînă la 300 mii ha, atît din contul celor reabilitate, cît și al celor construite noi – pînă la finele anului 2020.</p> <p>5) sporirea randamentului producerii pe terenurile irigate la: culturile legumicole – pînă la 35 t/ha; la fructe – pînă la 15 t/ha; la sfecla de zahăr – pînă la 32 t/ha; la vița de vie (soiuri de masă) – pînă la 12 t/ha și la vița de vie (soiuri tehnice) – pînă la 8 t/ha, prin menținerea nivelului minimal al umidității solului nu mai jos de 70% din capacitatea de cîmp pentru apă – pînă la finele anului 2020.</p> <p>6) majorarea numărului de asociații ale utilizatorilor de apă pentru irigație, inclusiv prin consolidarea terenurilor agricole parcelate pînă la 32 unități – pînă la finele anului 2020.</p> <p>7) organizarea producerii la întreprinderile autohtone de profil a 8 blocuri-module pentru irigare în gospodăriile de fermieri – pînă la finele anului 2014.</p> <p>8) crearea bazei de date a sistemului informațional al fondului apelor privind patrimoniul hidrotehnic, utilizarea și evacuarea apei, irigarea și desecarea terenurilor, care vor servi drept temei la luarea deciziilor – pînă la finele anului 2014.</p> <p>9) argumentarea tehnico-științifică a proceselor tehnologice în domeniul gospodăririi apelor prin elaborarea a 3 recomandări tehnologice și asigurarea ramurii cu specialiști de profil în număr de 140 persoane – pînă la finele anului 2015.</p>
<p>Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)</p>	<p>Asigurarea protecției localităților împotriva inundațiilor, gestionarea eficientă a resurselor de apă, crearea bazei de date a sistemului informațional al fondului apelor privind patrimoniul hidrotehnic, utilizarea și evacuarea apei, irigarea și desecarea terenurilor sînt relevante schimbărilor climatice.</p>
<p>Elementele care lipsesc în contextul ASC</p>	<p>Acest document nu prevede obiective, acțiuni, rezultate și indicatori de monitorizare în contextul schimbărilor climatice</p>

Responsabil de implementare	Ministerul Mediului; Ministerul Finanțelor; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare..
Partener la implementare	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Autoritățile publice locale;

6. Legea apelor

Date privind aprobarea	Legea nr. 272 din 23.12.2011
Obiective	<p>Scopul Legii apelor este:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) crearea unui cadru legal pentru gestionarea, protecția și folosința eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane în baza evaluării, planificării și luării deciziilor în mod participativ; b) stabilirea drepturilor de folosință a apei și promovarea investițiilor în domeniul apelor; c) stabilirea mecanismelor de protecție a stării apelor, prevenirea oricărei degradări ulterioare a apelor, protecția și restabilirea mediului acvatic, convergența treptată și sistematică a protecției și gestionării lor cu cerințele europene; d) prevenirea deteriorărilor ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesitățile lor de apă, a ecosistemelor terestre și a zonelor umede care depind în mod direct de ecosistemele acvatice; e) asigurarea unei aprovizionări suficiente cu apă de suprafață și cu apă subterană de calitate bună, faptul acesta fiind necesar pentru o utilizare durabilă, echilibrată și echitabilă a apei; f) stabilirea unei baze legale de cooperare internațională în domeniul gestionării și protecției în comun a resurselor de apă.
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	<p>Conform art. 17 al Legii apelor, documentele de politici naționale în domeniul resurselor de apă se aprobă conform legislației. Aceste documente trebuie să cuprindă prevederi referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cantitatea și calitatea resurselor de apă existente și a corpurilor de apă, la folosința lor de către toate sectoarele economiei;

	<ul style="list-style-type: none"> b) volumul fluxului neutilizat al resurselor de apă, luându-se în considerare necesitățile de mediu și tratatele internaționale în domeniul folosinței apelor; c) cerințele de apă pe termen scurt, mediu și lung pentru fiecare sector principal al economiei; d) prioritățile de investiții, avându-se în vedere necesitatea de a se asigura aprovizionarea eficientă cu apă și serviciile de salubritate a populației urbane și a celei rurale, precum și respectarea cerințelor europene aplicabile și a obiectivelor de mediu pentru ape; e) măsurile speciale de prevenire și de control al poluării apelor de suprafață și a celor subterane; f) măsurile prioritare de promovare a adaptării la efectele schimbărilor climatice, inclusiv de identificare și de combatere a deficitului de apă, avându-se în vedere dezechilibrul pe termen lung între cererea și oferta de apă, precum și riscul crescut de secetă și de inundații; g) programele de măsuri privind îndeplinirea cerințelor de calitate a mediului pentru ape și/sau privind atingerea obiectivelor de mediu pentru ape, conform celor ale Uniunii Europene; h) termenele concrete de realizare a unor anumite obiective, măsuri, acțiuni, cerințe etc.
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu prevede setul de obiective, măsuri și activități ce țin de schimbările climatice cu impact asupra resurselor de apă.
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului; Ministerul Finanțelor; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare..
Partener la implementare	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Autoritățile publice locale;

7. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia

Date privind aprobarea	Hotărârea Guvernului nr. 847 din 18.12.2009
Misiunea/Obiective	Misiunea MM econsta în elaborarea, promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, managementului deșeurilor, folosirii și protecției subsolului, hidroameliorației,

	gospodării resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	Regulamentul MM nu prevede funcții și atribuții formale referitoare la SC (ASC)
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu prevede funcții și atribuții formale referitoare la SC (ASC)
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului și instituțiile din subordine
Partener la implementare	Autoritățile publice locale; Ministerul Finanțelor; Ministerul Economiei

8. Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale

Date privind aprobarea	Hotărîrea Guvernului nr. 485 din 12.08.2009
Misiunea/Obiective	Misiunea AGRM constă în cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale, avînd drept scop implementarea politicii statului în domeniul cercetării geologice, folosirii raționale și protecției subsolului, conform prevederilor Codului subsolului nr. 3-XVI din 2 februarie 2009. AGRM este subordonată Ministerului Mediului.
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	Regulamentul MM nu prevede funcții și atribuții formale referitoare la SC (ASC)
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu prevede funcții și atribuții formale referitoare la SC (ASC)
Responsabil de implementare	AGRM
Partener la implementare	Autoritățile publice locale; Ministerul Mediului

9. Regulamentul privind digurile de protecție contra inundațiilor

Date privind aprobarea	Hotărîrea Guvernului nr. 433 din 18.06.2012
Obiective	Regulamentul privind digurile de protecție contra inundațiilor

	stabilește condiții specifice privind proiectarea, construcția, reconstrucția, reparația și exploatarea digului, documentația tehnică privind exploatarea digurilor, monitorizarea stării tehnice a digurilor, paza digurilor și responsabilități pentru încălcarea prezentului regulament.
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC (ASC)	Digurile sînt indispensabile protecției localităților contra inundațiilor.
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Nu prevede funcții și atribuții formale referitoare la SC (ASC)
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului, Agenția Apele Moldovei, Agenția Relații Funciare și Cadastru
Partener la implementare	Autoritățile publice locale; Ministerul Mediului

10. Regulamentul cu privire la planificarea gestionării secetei

Date privind aprobarea	Hotărîrea Guvernului nr. 779 din 04.10.2013
Obiective	<p>Obiectivele planificării gestionării secetei:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) elaborarea unor planuri individuale de gestionare a secetei pentru fiecare district al bazinului hidrografic ori subbazin; b) precizarea indicatorilor care permit identificarea împrejurărilor de secetă; c) stabilirea unor sisteme de monitorizare specifice pentru identificarea împrejurărilor de secetă; d) identificarea obiectivelor de gestionare și a măsurilor de atenuare a efectelor secetei, inclusiv a măsurilor de raționalizare a cererii de apă, de stabilire a priorităților la folosința apei, de sprijinire a necesităților umane de bază, inclusiv în produse alimentare, de protecție a ecosistemelor acvatice; e) participarea publicului la elaborarea și la punerea în aplicare a planurilor de gestionare a secetei, inclusiv la măsurile de informare; f) crearea rezervelor de apă pentru caz de secetă.
Abordarea în ea/legătură cu adaptarea la SC	Seceta este un risc asociat cu schimbările climatice și are impact major asupra resurselor de ape.

(ASC)	
Elementele care lipsesc în contextul ASC	Documentul stabilește măsurile de gestionare și atenuare a consecințelor secetei
Responsabil de implementare	Ministerul Mediului, Agenția Apele Moldovei, Serviciul Hidrometeorologic de Stat
Partener la implementare	Autoritățile publice locale; Ministerul Mediului

2.3. Evaluarea capacităților instituționale

Programul de Dezvoltare Strategică a Ministerului Mediului pe anii 2012-2014 (inclusiv a instituțiilor subordonate) este documentul care reflectă capacitățile decizionale, de planificare, de comunicare a Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate.

Acest document a fost aprobat prin Ordinul Ministerului mediului nr. 20 din 20.02.2012 și constituie principalul document de planificare managerială și strategică a activității în cadrul Ministerului pe termen mediu, care descrie direcțiile de activitate a acestuia în vederea realizării priorităților de politici publice din documentele strategice naționale / sectoriale / intersectoriale de care ministerul este responsabil.

1. Profilul, numărul de unități și rolul subdiviziunilor interioare din cadrul **Ministerului Mediului** se prezintă în felul următor:

Subdiviziunea	Unități	Rol
DAMEP ¹	9	Coordonarea activității de elaborare, monitorizare, evaluare și raportare a implementării documentelor de politici în domeniile gestionate de MM
Produse DAMEP: Elaborarea documentelor de politici; Elaborarea Rapoartelor de monitorizare și analiză a documentelor de politici; Elaborarea de propuneri de documente investiționale; Ținerea Bazei de date.		
DPPGD ²	9	Elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul prevenirii poluării, managementului deșeurilor și a substanțelor chimice
Produse DPPGD: Elaborare de documente de politici, proiecte de acte legislative și normative în domeniul managementului deșeurilor; Propuneri de proiecte investiționale; Eliberarea autorizațiilor de gestionare a deșeurilor.		
DRNB ³	10	Elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul utilizării raționale a resurselor naturale, conservării biodiversității, respectării regimului de protecție al ariilor naturale protejate și securității biologice.
Produse DRNB: Elaborare de documente de politici, acte legislative și normative; Elaborare de Rapoarte și informații de analiză/sinteză; Eliberare documentelor permissive (certIFICATE, autorizații, permise, certificate și acorduri de mediu); Crearea și gestionarea bazelor de date.		

¹ Direcția de analiză, monitorizare și evaluarea politicilor

² Direcția prevenirea poluării și gestionarea deșeurilor

³ Direcția Resurse Naturale și Biodiversitate

DMA ⁴	5	Elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare și gestionarea apelor.
<p>Produse DMA: Elaborarea de documente de politici, proiecte de acte legislative și normative; Elaborarea de Rapoarte și informații de analiză/sinteză; Elaborarea propunerilor de proiecte investiționale; Crearea și gestionarea bazelor de date.</p>		

2. Profilul, numărul de unități și rolul **instituțiilor subordonate Ministerului Mediului** se prezintă în felul următor:

2.1 Agenciei pentru Geologie și Resurse Minerale

Denumirea	Unități	Rol
Agencia pentru Geologie Resurse Minerale	26	Implementarea politicii statului în domeniul cercetării geologice, folosirii raționale și protecției subsolului, organizarea și controlul efectuării lucrărilor de cercetare geologică și exploatare a subsolului.
<p>Produse: Elaborarea proiectelor de acte normative; Eliberarea actelor permissive; Efectuarea controalelor geologice și de supraveghere minieră.</p>		

2.2 Agencia Apele Moldovei

Denumirea	Unități	Rol
Agencia Apele Moldovei	29	implementarea politicii de stat în domeniul gospodării apelor și hidroameliorației, alimentării cu apă și canalizare, protecției localităților și terenurilor agricole împotriva inundațiilor și subinundațiilor
<p>Produse: Implementarea documentelor; Asigurarea gestionării sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, irigație; Ținerea și gestionarea bazelor de date specializate.</p>		

2.3 Inspectoratul Ecologic de Stat cu agențiile sale teritoriale

Denumirea	Unități	Rol
Inspectoratul Ecologic de Stat	59, aparat central; 251,	Exercitarea controlului ecologic de stat privind respectarea legilor și actelor normative în domeniul protecției mediului înconjurător, inclusiv a resurselor de apă

⁴ Direcția Managementul Apelor

	agenții teritoriale	
<p>Produse: Eliberarea de autorizații și avize de mediu; Efectuarea de raiduri; Întocmirea actelor de control și a proceselor-verbale; Organizarea campaniilor naționale de plantare și salubritate</p>		

2.4 Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu oficiile sale teritoriale

Denumirea	Unități	Rol
Serviciul Hidrometeorologi de Stat	360, inclusiv oficiile teritoriale	Efectuarea monitoringului stării și evoluției condițiilor hidro-meteorologice și a calității mediului înconjurător și asigurarea populației, organelor administrației publice centrale și locale, agenților economici cu informație hidro-meteorologică în scopul protecției contra fenomenelor hidrometeorologice periculoase, stihiiice și a nivelului înalt de poluare a mediului înconjurător.
<p>Produse: Producerea de informații și prognoze meteorologice, agrometeorologice, hidrologice, ale poluării componentelor de mediu, avertizări cu privire la fenomene hidrometeorologice periculoase și nivelul excepțional de poluare a mediului, inclusiv a resurselor de apă.</p>		

2.5 Institutul de Ecologie și Geografie din subordinea MM și Academiei de Științe

Denumirea	Unități	Rol
Institutul de Ecologie și Geografie Din cadrul institutului fac parte 10 laboratoare și un staționar ecologic	158	Organizarea și efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicate privind evoluția, structura, funcționarea sistemelor ecologice și geografice și componentelor de bază ale acestora, modificarea lor sub acțiunea factorilor biotici, abiotici și antropici, în vederea protecției mediului ambiant, folosirii eficiente a resurselor naturale, estimării impactului antropic și asigurarea securității ecologice.
<p>Produse: Alcătuirea de publicații științifice; Efectuarea de expertize și avize ecologice; Elaborarea de proiecte de programe de cercetare științifică; Elaborarea Raportului Național privind Starea Mediului; Elaborarea Standardelor și normativelor de mediu.</p>		

2.6 Întreprinderii de Stat „Expediția Hidrogeologică din Moldova (IS „EhGeoM”)

Denumirea	Unități	Rol
-----------	---------	-----

ÎS „EhGeoM”	8	Contribuirea la asigurarea necesităților economiei naționale cu resurse de substanțe minerale utile și la implementarea măsurilor de monitorizare și protecție a mediului geologic.
<p>Produse: Elaborarea de Rapoarte de profil; Elaborarea de proiecte de explorare a zăcămintelor de substanțe minerale utile, inclusiv apele subterane; Forarea sondelor arteziene.</p>		

3. **Analiza SWOT**, analiza punctelor tari, punctelor slabe, amenințărilor și oportunităților activității **Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate.**

Puncte Tari (S)	Puncte Slabe (W)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MM are personal cu pregătire superioară (98% din angajați au studii superioare), relativ tânăr; ▪ MM continuă elaborarea unui cadru normativ competitiv, în conformitate cu standardele UE ▪ Accesul la programe de perfecționare profesională organizate de Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și alte instituții; ▪ Condiții și spațiu suficient pentru desfășurarea activităților de muncă, dotarea individuală a angajaților MM cu mijloace tehnice moderne, rețea de comunicare, rețea Internet; ▪ Existența Direcției de analiză, monitorizare și evaluarea politicilor ca unitate responsabilă pentru planificare, raportare, transparență decizională; ▪ Existența Fondului Ecologic Național – ca mijloc de asigurare financiară a implementării politicii în domeniu ▪ Existența unei pagini WEB în scopul asigurării transparenței în activitate 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fluctuația înaltă a personalului. ▪ Numărul de personal insuficient pentru exercitarea funcțiilor de bază a MM; ▪ Personal insuficient motivat din cauza sistemului salarial din administrația publică. ▪ Lipsa personalului specializat în unele domenii de activitate ale ministerului (de exemplu evaluare a impactului, etc); ▪ Lipsa experienței în planificarea strategică, planificarea bugetară pe programe; ▪ Lipsa unei delimitări clare a competențelor ▪ Sistemul de colectare, management și distribuire a datelor în domeniul mediului necesită a fi îmbunătățit; ▪ Management defectuos din punct de vedere al delegării sau transferului responsabilităților în situația deplasării responsabilului de activitate sau a transferului/plecării acestuia; ▪ Rezistență crescută la schimbare și idei noi;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicare slabă la nivel intrainstituțional, formalizare excesivă. ▪ Calitatea muncii influențată de stres, volumul mare de muncă și lipsa de motivare;
Oportunități (O)	Pericole (T)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Armonizarea legislației de mediu la AQUIS-ul Comunitar de Mediu ▪ Colaborare în cadrul unor Acorduri bilaterale naționale și internaționale, colaborare cu ONG-uri de mediu ▪ Disponibilitatea organizațiilor financiare internaționale și a țărilor donatoare de a acorda asistență tehnică și financiară; ▪ Atenția sporită a mas-media cu privire la aspectele de mediu fapt ce contribuie la informarea populației privind necesitatea protecției mediului; ▪ Participarea la cursurile de perfecționare a limbii engleze organizate pentru funcționarii publici ▪ Participarea la diferite seminare, conferințe și training-uri la nivel regional și internațional facilitându-se astfel schimbul de experiență. ▪ Introducerea unor sisteme informaționale cum sunt: Guvernarea electronică, e-Transformare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instabilitate politică, ▪ Întârzieri în circuitul extern de adoptare a actelor legislative și normative ▪ Lipsa resurselor financiare necesare pentru implementarea politicilor MM; ▪ Nouă reorganizare (modificarea structurii, efectivului-limită sau cadrului instituțional); ▪ Nivelul scăzut al conștientizării populației privind necesitatea protecției mediului. Finanțarea insuficientă din bugetul de stat a domeniului protecția mediului; ▪ Noi obligațiuni și sarcini prin semnarea Acordului de Asociere;

4. În analizei profilurilor, numărului de unități, a rolului Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate și a analizei SWOT putem trasa următoarele **probleme la nivel instituțional în contextul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă:**

- a. Nici o subdiviziune din cadrul Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate nu are atribuții legate de gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice cu impact asupra resurselor de apă.

- b. Nu există deprinderi și priceperi la nivel instituțional și interinstituțional referitoare la schimbările climatice, ceea ce cauzează lipsa personalului specializat.
- c. Lipsa de experiență în planificarea strategică, planificarea bugetară pe programe, inclusiv în domeniul schimbărilor climatice.
- d. Lipsa cadrului de politici (satregii, planuri, programe) în domeniul schimbărilor climatice.
- e. Insuficiența capacităților instituționale, în particular în domeniul planificării strategice, evaluării impactului asupra mediului și elaborării politicii în domeniul protecției aerului atmosferic și schimbărilor climatice.
- f. Deosebire numerică izbitoare între Direcția managementul apelor și celelalte subdiviziuni interioare din cadrul Ministerului Mediului.
- g. Nivelul scăzut de informare și educație ecologică a populației.
- h. Mecanismul de colectare, gestionare și diseminare a datelor din Registrele de de profil deținute de Ministerul Mediului și instituțiile specializate este defectuos.
- i. Comunicarea slabă la nivel interinstituțional.

5. Soluții instituționale:

- a. Crearea în cadrul Ministerului Mediului a subdiviziunii „Direcția schimbări climatice”, recrutarea de personal, dotarea cu capacități și resurse.
- b. Toate subdiviziunile interioare să fie instrui
- c. Elaborarea unui mecanism de coordonare întra-instituțională (între subdiviziunile interioare din cadrul Ministerului Mediului) și inter-instituțională (cu subdiviziunile de profil din celelalte autorități) în domeniul promovării de politici în contextul schimbărilor climatice.
- d. Elaborarea Metodologiei de colectare, procesare, actualizare și diseminare a datelor pertinente schimbărilor climatice cu referire la resursele de apă.
- e. Perfecționarea cunoștințelor, crearea deprinderilor și priceperilor a tuturor decidenților din cadrul MM și a subdiviziunilor interioare în domeniul schimbărilor climatice.
- f. Organizarea și promovarea campaniilor de informare privind pericolele schimbărilor climatice.
- g. În cadrul Academiei de Administrare Publică să fie incluse module pentru funcționarii publici în domeniul riscurilor schimbărilor climatice.

2.4. Bariere și provocări pentru implementare

Barierile de implementare și se prezintă în felul următor:

1. Lipsa unui cadru de politici ce ar permite părților interesate să-și planifice și să implementeze măsurile de adaptare la schimbările climatice.
2. Legătură dispersată inter-instituțională în domeniul producerii (procesării, stocării, furnizării) informației hidrometeorologice.
3. Cunoștințe, capacități, deprinderi și priceperi în domeniul schimbărilor climatice și a măsurilor de adaptare sînt rudimentare, iar la unele instituții acestea lipsesc în totalitate.
4. Gestionare, coordonare și supraveghere inter-instituțională neclară a surselor de poluare a resurselor de apă. Sursele de poluare pot fi întreprinderile (instituțiile) din orice sector (agricultură, medicină, educație, transporturi etc.) cît și persoanele fizice (gospodării casnice).
5. Instituții cu funcții neclare și răzlețe în domeniul protecției localităților împotriva inundațiilor și subinundațiilor, protecția sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare, elaborării și planificării măsurilor de gestionare și protecție a resurselor de apă.
6. Nu există un cadrul de cooperare inter-instituțională și internațională durabil pentru aprofundarea transferului tehnologic în vederea atenuării fenomenului schimbărilor climatice prin introducerea tehnologiilor prietenoase mediului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
7. Fondurile de atragere și gestionare a resurselor financiare de pe lîngă autoritățile publice centrale (Fondul Ecologic, Fondul de Dezvoltare Regională, Fondul pentru Eficiență Energetică, Fondul Rutier etc) nu canalizează aceste resurse către ASC.
8. Sistemul de monitorizare instituțională a zonelor climatice a Republicii Moldova nu este elaborat, ceea ce îngreunează stabilirea gravității fenomenelor cauzate de schimbările climatice.
9. La nivel instituțional nu există reguli clare de inventariere și clasificare a resurselor de apă, monitorizarea acestor resurse, regenerare și protecție a acestor resurse, de proiectare, construire, exploatare a sistemelor de aprovizionare cu apă, canalizare, epurare, tarificare.
10. Nu există un sistem de monitorizare a resurselor de apă (după parametrii de calitate și cantitate). Acest sistem trebuie să cuprindă cîteva mecanisme:
 - ⇒ Mecanism de colectare, procesare, furnizare, stocare a datelor.
 - ⇒ Mecanism de alcătuire a scenariilor și prognozelor.

⇒ Mecanism de luare a deciziilor în baza analizei și evaluării opțiunilor, rezultatelor și consecințelor.

11. Există dublări și incoerențe funcționale între diferite instituții, ceea ce îngreunează îndeplinirea rostului.
12. Planificare financiară „închisă” și necorelată.
13. Nu există reguli, norme, proceduri de verificare a stării tehnice a construcțiilor hidrotehnice, aprofundându-se, astfel, vulnerabilitatea lor la schimbările climatice.
14. Nu există o Schemă de planificare în spațiu a resurselor de apă, ceea ce generează construcția haotică a sondelor, epuizarea resurselor de ape subterane, poluarea apelor, neconservarea sondelor inutilizabile.
15. Conflict de prevederi legale (norme juridice inoperante) referitoare la licețierea monitorizării stării tehnice a digurilor de stăvilire a revărsărilor de ape cauzate de inundații.
16. Dublări funcționale în domeniul ținerii și gestionării Cadastrului de stat al apelor (de suprafață și subterane) între Agenția „Apele Moldovei”, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale. Cooperare intra-instituțională inexistentă la nivel de implementate a documentelor legale și de politici.
17. Dublări funcționale în domeniul controlului stării tehnice a construcțiilor hidrotehnice (diguri, sisteme de irigații, sisteme de alimentare cu apă și canalizare) între Agenția „Apele Moldovei” și Inspecția de Stat în Construcții.
18. Dublări funcționale în domeniul controlului privind proiectarea, construirea, exploatarea construcțiilor hidrotehnice între Inspectoratul Ecologic de Stat și Inspecția de Stat în Construcții, la fel sînt dublate funcțiile privind suspendarea proiectării, construcției și recepționării construcțiilor exercitate de instituțiile menționate.
19. Ministerul Mediului nu dispune de un mecanism funcțional și eficient de colectare a datelor privind situația reală a sectorului resurselor de apă pentru fiecare localitate în contextul schimbărilor climatice, prin urmare această componentă nu se evaluează. Această problemă este cauzată și de frecvența reorganizării instituțiilor guvernamentale și de abundența prevederilor legislative paralele și contradictorii.
20. Nu există un mecanism clar și coerente de coordonare a activităților între Inspectoratul Ecologic de Stat și Centrul de Sănătate Publică privind protecția mediului, uneori atribuțiile acestor instituții se dublează.
21. Incoerența documentelor de politici sectorial și intersectoriale afectează coordonarea acțiunilor de implementare a lor. Mai mult inexistența unui mecanism de monitorizare a implementării și raportarea implementării documentelor de politici agravează problema.
22. Din cercetările efectuate s-a constatat că Ministerul Mediului nu dispune de o Metodologie de evaluare, implementare, monitorizare și raportare a documentelor de politici.

23. Nu este elaborată Metodologia de inventariere a infrastructurii construcțiilor hidrotehnice, ceea ce împiedică efectuarea acestei activități după norme și proceduri clare și consecvente.
24. Nu există cartografierea așezărilor umane vulnerabile la schimbările climatice (inundații, secete, alunecări de teren), ceea ce face imposibilă proiectarea și construirea în aceste așezări a lacurilor de acumulare a apelor revărsate sau a amenajărilor de acumulare a apelor pluvială în așezările afectate de secete.
25. Normele tehnice de proiectare, construire și exploatare a construcțiilor hidrotehnice nu sînt adaptate (ajustate) la impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă. Cca 80 % din normele tehnice menționate sînt „rigide” și perimate deoarece au fost elaborate pe vremea sovietică.
26. Sînt slab mediatizate tehnologiile alternative de epurare a apelor uzate, adică trecerea de la epurarea apelor uzate prin intermediul stațiilor tehnice de epurare la epurarea biologică prin intermediul zonelor umede construite (ZUC).
27. Elementele de infrastructură a construcțiilor hidrotehnice existente nu sînt planificate, reconstruite și adaptate la schimbările climatice.
28. Nu sînt elaborate și implementate Planurile de gestionare a resurselor de apă (de suprafață și subterane) la nivel de bazine hidrografice în contextul schimbărilor climatice.
29. Nu se promovează interzicerea construirii (amplasării) de așezări umane (case, locuri de trai) pe teritoriile vulnerabile la inundații și alunecări de teren.
30. Apa epurată nu se utilizează intens în agricultură și industria de prelucrare sau în producerea energiei.
31. Nu sînt elaborate Planuri naționale (intersectoriale) de preîntîmpinare și protecție a teritoriului Republicii Moldova împotriva riscurilor (inundațiilor, secetelor, alunecărilor de teren etc.).
32. La nivel local, regional și național nu există Planuri de dezvoltare a infrastructurii construcțiilor hidrotehnice.
33. Personalul administrativ, tehnic și auxiliar în domeniul gestionării construcțiilor hidrotehnice și luării deciziilor nu este supus perfecționării periodice în contextul schimbărilor climatice.
34. Nu se ține Registrul de evidență a surselor de poluare a resurselor de apă, la fel nu se ține Registrul de evidență a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor care poluează (sau care prezintă risc de poluare) a resurselor de apă.
35. Nu există un organism de reglementare a tarifelor de AAC, Metodologia de claculare atarifelor trebuie să țină cont de parametri de vulnerabilitate a fiecărei localități.

36. Nu este creată platforma de comunicare și elaborate a oportunității de asigurare a așezărilor (caselor, gospodăriilor) împotriva riscurilor schimbărilor climatice (inundații, secete) la companiile de asigură naționale sau internaționale.
37. Nici o subdiviziune din cadrul Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate nu are atribuții legate de gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice cu impact asupra resurselor de apă.
38. Nu există deprinderi și priceperi la nivel instituțional și interinstituțional referitoare la schimbările climatice, ceea ce cauzează lipsa personalului specializat.
39. Lipsa de experiență în planificarea strategică, planificarea bugetară pe programe, inclusiv în domeniul schimbărilor climatice.
40. Lipsa cadrului de politici (strategii, planuri, programe) în domeniul schimbărilor climatice.
41. Insuficiența capacităților instituționale, în particular în domeniul planificării strategice, evaluării impactului asupra mediului și elaborării politicii în domeniul protecției aerului atmosferic și schimbărilor climatice.
42. Deosebire numerică izbitoare între Direcția managementul apelor și celelalte subdiviziuni interioare din cadrul Ministerului Mediului.
43. Nivelul scăzut de informare și educație ecologică a populației.
44. Mecanismul de colectare, gestionare și diseminare a datelor din Registrele de de profil deținute de Ministerul Mediului și instituțiile specializate este defectuos.
45. Comunicarea slabă la nivel interinstituțional.

3. REACTII LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE

3.1 Puncte de pornire

Amenințările schimbărilor climatice afectează resursele de apă din Republica Moldova, atât cantitativ cât și calitativ. Definitivarea cadrului juridico-instituțional în domeniul schimbărilor climatice în conformitate cu cerințele europene este un imperativ al Republicii Moldova, fapt consacrat în Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova pe anii 2013-2014.

Aceasta poate fi efectuată dacă există un cadrul instituțional și de politici clar. Crearea unei entități cu împuterniciri în domeniul planificării și gestionării măsurilor privitoare la schimbarea climei este un prim și important pas. Denumirea generică a entității ar fi **Agenția Națională pentru Schimbări Climatice**, cu funcții inter-instituționale, subordonată Primului-ministru, iar activitatea Agenției și finanțarea măsurilor schimbărilor climatice să fie efectuată din contul **Fondului Național pentru Schimbările Climatice**, care la fel urmează a fi înființat.

3.2 Măsuri recomandate pentru adaptări climatice

I. Măsuri în domeniul infrastructurii construcțiilor hidrotehnice

20) Inventarierea infrastructurii hidrotehnice.

Vor fi supuse inventarierii infrastructura din toate localitățile din Republica Moldova, însă întietate vor avea localitățile vulnerabile la riscurile legate de schimbările climatice. Va fi inventariată infrastructura autorizată (legală) și neautorizată (clandestină), adică construită fără acordul (permisiunea) autorităților publice locale.

Inventarierea se va efectua în baza unei Metodologii elaborate și aprobate de Guvernul Republicii Moldova.

Sarcinile proiectate ale inventarierii: i) stabilirea vârstei și evaluării stării tehnice a infrastructurii; ii) funcționalitatea și exploatarea sistemelor; iii) numărul de consumatori conectați la sistem, capacitățile sistemului; iv) cheltuielile de întreținere și exploatare; v) personalul administrativ și auxiliar; vi) cunatumul datoriilor consumatorilor; etc.

Finalitatea acestei activități este de a stabili gradul de „toleranță” a infrastructurii la riscurile cauzate de schimbările climatice, planificarea investițiilor, elaborarea măsurilor de contracarare sau atenuare a riscurilor.

21) Proiectarea și construirea în localitățile vulnerabile la inundații a **lacurilor de acumulare**, iar în localitățile vulnerabile la secete amenajări pentru colectarea apelor pluviale.

Localitățile afectate des de inundații, în special așezările aflate pe lunca Prutului pot fi protejate de inundații prin construirea lacurilor de acumulare (schimbarea cursului apelor revărsate și colectarea lor), iar în localitățile afectate de secetă, în special localitățile din partea de Sud a țării de construit amenajări de acumulare a apelor pluviale.

22) Perfecționarea normelor tehnice de proiectare, construire și exploatare a construcțiilor hidrotehnice în contextul impactului schimbărilor climatice asupra resurselor de apă.

Cca 80 % de procente din documente normative în construcții hidrotehnice sînt perimate și nu corespund noilor realități, ceea ce înseamnă că aceste documente urmează a fi ajustate la noile realități sau ajustate la normele tehnice internaționale.

23) Trecerea de la epurarea apelor uzate prin intermediul stațiilor tehnice de epurare la epurarea biologică prin intermediul zonelor umede construite (ZUC).

Punctul slab al ZUC este suprafața mare a amenajării, însă în contextul depolurării masive a localităților ZUC poate deveni un instrument tehnic economic de epurare a apelor uzate.

- 24) Reconstruirea și adaptarea elementelor de infrastructură de AAC, altor construcții hidrotehnice la impactul schimbărilor climatice.

Realizarea acestei activități necesită investiții în infrastructura existentă de AAC, însă această activitate urmează a fi cercetată cu minuțiozitate. Finalitatea acestei activități este orientată spre:

- Protecția împotriva secetelor a celor mai vulnerabile localități care se alimentează cu apă din fântâni arteziene cu o adâncime de cel mult 50 m prin trecerea de la sursele de alimentare cu apă de suprafață sau la sursele de alimentare a apelor de profunzime.

Secetele din ultima perioadă au demonstrat că cele mai vulnerabile localități la acest fenomen sînt cele care se alimentează din fântâni arteziene

- Întărirea capacităților tehnice a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare prin conectarea localităților medii sau mici la sistemele centralizate de alimentare cu apă și canalizare.
- Adaptarea proiectelor și construcțiilor digurilor de protecție și barajelor ținînd cont de capacitățile de protecție împotriva inundațiilor; reconstruirea digurilor și barajelor existente și construirea suplimentare.
- Perfecționarea exploatarei, reparării și întreținerii infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor, viiturilor, subinundațiilor (diguri; baraje).
- Construirea colectoarelor de drenaj pe pantele dealurilor unde sînt situate localitățile, vulnerabile la alunecările de teren.
- Examinarea posibilităților pentru reconstruirea sau construirea sistemelor de canalizare pentru deversarea apelor pluviale în localitățile urbane pentru diminuarea riscului inundațiilor în perioada ploilor torențiale.

VI. Măsuri informative

- 25) Ridicarea gradului de informare a societății (consumatorilor) impactul schimbărilor climatice asupra resursei de apă, despre economisirea apei, despre nepoluarea resurselor de apă, despre riscurile legate de resursele de apă, despre securitatea personală și comunitară legată cu apa.

Organizarea campaniilor de informare locale, regionale, naționale. Informarea despre economisirea apei nu numai în perioadele de secetă, dar și despre mărimea costurilor pentru irigosirea apei. Proiectarea de emisiuni televizate, platforme de discuții, educația consumului economic de apă începînd cu instituțiile educaționale și de învățîmînd de la sate.

VII. Măsuri instituționale

- 26) Crearea **Agenției Naționale de Schimbări Climatice**. Agenție cu funcții inter-instituționale, subordonată Primului-ministru, condusă de un manager. Iar finanțarea Agenției și implementarea măsurilor schimbărilor climatice să fie efectuată prin intermediul Fondului Național pentru Schimbarea Climatică, creat în baza resurselor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, Fondul Ecologic, Fondul Rutieri, etc. sau din resursele donatorilor.
- 27) Elaborarea și implementarea Planului de gestionare a resurselor de apă la nivel de bazine hidrografice în contextul schimbărilor climatice.

Este cunoscut faptul că apa este utilizată pentru producerea de energie, irigare, consum uman, menajer și industrial, piscicultură, scopuri recreative, ceea ce înseamnă că documentele de utilizare a apei sînt interdependente. În acest context, acest Plan va stimula o dezvoltare și gestionare coordonată a resurselor de apă. Iar la elaborarea acestui document urmează să se țină seama de următoarele legități:

- La dezvoltarea și gestionarea resurselor de apă se va ține cont de toate tipurile de folosință a apei și de setul de necesități de consum de apă.
 - Tuturor părților interesate, începînd cu reprezentanții autorităților publice, societatea civilă și consumatorii finali, trebuie să li se asigure dreptul de vot în planificarea și gestionarea resurselor de apă.
 - La elaborarea și implementarea documentelor de politici și a cadrului de reglementare să se țină cont de impactul realizării acestor documente asupra resurselor de apă.
 - Deciziile autorităților publice locale legate de (sau cu privire la) resursele de apă să fie în corelare cu scopurile naționale sau regionale.
- 28) Interzicerea construirii (amplasării) de gospodării (case, locuri de trai) pe teritoriile vulnerabile la inundații și alunecări de teren. Această activitate va fi precedată de revizuirea planurilor urbanistice și de amenajare a teritoriului localităților în contextul schimbărilor climatice.

Exemplu: (1) În urma inundațiilor din luna iulie, 2010 localitățile din lunca râului Prut au fost inundate în proporție de 80 %. Preajudiciul cauzat este de cca 100 mln dolari SUA. Cele mai grav afectate localități au fost satele Nemțeni, Cotul Morii, Obileni și Rărăteni din raionul Hîncești și satul Măcărești din raionul Ungheni; (2) Alunecările de teren din luna octombrie, 2013 a afectat cîteva localități din raionul Șoldănești în proporție de 60 % din teritoriu

- 29) Utilizarea apei epurate sau reepurate în agricultură și industria de prelucrare sau în producerea de energie.
- 30) Elaborarea Planului național (intersectorial) de preîntîmpinare și protecție a teritoriului Republicii Moldova împotriva riscurilor (inundațiilor, secetelor, alunecărilor de teren etc.)

Acest document trebuie să cuprindă: (1) evaluarea riscurilor; (2) definirea și gestionarea riscurilor; (3) planificarea investițională sau calcularea chesltuielilor de recuperare;

- 31) Elaborarea și implementarea Planurilor naționale (regionale, intercomunitare și locale) de dezvoltare a infrastructurii și AAC și prestarea serviciilor.

Aceste Planuri se vor elabora ținând cont de setul de resurse de apă existente. Aceste Planuri sînt complementare Planurilor urbanistice și de amenajare a teritoriilor. Scopul acestui Plan de a stopa construirea haotică a sistemelor de AAC, împiedicarea risipei de resurse, întărirea durabilității infrastructurii de AAC. Aceste documente vor stabili și argumenta opțiunile tehnice, economice, sociale, investiționale și prognozele de dezvoltare pentru fiecare localitate.

- 32) Ridicarea eficienței consumului de apă

Această activitate trebuie să fie parte componentă a programelor, planurilor de gestionare a cererii de apă din celelalte sectoare (irigație, producerea energiei, etc.)

- 33) Perfecționarea personalului administrativ, tehnic și auxiliar în domeniul gestionării resurselor de apă

VIII. Măsuri informaționale

- 34) Perfecționarea mecanismului de colectare, gestionare și monitorizare a datelor hidrometeorologice în vederea obținerii, procesării și furnizării datelor actuale, veridice și complete pentru identificarea și evaluarea riscurilor schimbărilor climatice legate.
- 35) Întărirea capacităților, deprinderilor, cunoștințelor, tehnologiilor persoanelor implicate în colectarea, gestionarea și monitorizarea datelor hidrometeorologice.
- 36) Crearea unui sistem de informare a părților implicate în gestionarea resurselor de apă despre riscurile schimbărilor climate.
- 37) Crearea sistemului de informare timpurie despre riscurile revărsărilor de ape din bazinele hidrografice Nistru și Prut

Informarea timpurie despre riscurile revărsărilor de ape va stimula organizarea și planificarea operativă subiecților în luarea măsurilor de contracarare a riscului. Crearea și implementarea sistemului de informare timpurie va diminua prejudiciile cauzate de inundații, va salva vieți omenești, etc.

- 38) Coordonarea cu țările vecine România și Ucraina a activităților legate de monitorizarea hidrometeorologică, evaluarea și gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice asupra resurselor de apă aflate în bazinele hidrografice transfrontaliere.

IX. Măsuri economico-financiare

- 39) Crearea unei entități unice de reglementare a tarifelor la AAC sau transferarea acestei funcții Agenției Naționale de Reglementare în Energetică, iar Metodologia de claculare a tarifelor trebuie să țină cont de parametri de vulnerabilitate a fiecărei localități.
- 40) Crearea unei platforme de comunicare și elaborate a oportunității de asigurare a așezărilor (caselor, gospodăriilor) împotriva riscurilor schimbărilor climatice (inundații, secete) la companiile de asigurare naționale sau internaționale.

X. *Juridice*

- 41) Elaborarea și implementarea procedurii, etapelor și rezultatelor efectuării expertizei ecologice a documentelor de politici și a cadrului juridic de reglementare în contextul schimbărilor climatice.

Aceste instrumente va integra setul de reguli și va disciplina actorii implicați în efectuarea expertizei ecologice. Această pârghie va fi un filtru de calitate a documentelor și va stopa promovarea documentelor neconforme.

XI. *Măsuri de întărire a capacităților Ministerului Mediului*

- 42) Crearea în cadrul Ministerului Mediului a subdiviziunii „Direcția schimbări climatice”, recrutarea de personal, dotarea cu capacități și resurse.
- 43) Elaborarea unui mecanism de coordonare intra-instituțională (între subdiviziunile interioare din cadrul Ministerului Mediului) și inter-instituțională (cu subdiviziunile de profil din celelalte autorități) în domeniul promovării de politici în contextul schimbărilor climatice.
- 44) Elaborarea Metodologiei de colectare, procesare, actualizare și diseminare a datelor pertinente schimbărilor climatice cu referire la resursele de apă.
- 45) Perfecționarea cunoștințelor, crearea deprinderilor și priceperilor a tuturor decidenților din cadrul MM și a subdiviziunilor interioare în domeniul schimbărilor climatice.
- 46) Organizarea și promovarea campaniilor de informare privind pericolele schimbărilor climatice.
- 47) În cadrul Academiei de Administrare Publică să fie incluse module pentru funcționarii publici în domeniul riscurilor schimbărilor climatice.

4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Adaptarea la schimbarea climei necesită o strânsă coordonare intersectorială, precum și un mediu instituțional și legislativ încurajator.

Domeniile precum agricultura, resursele de apă, sectorul forestier, sectorul sănătate, energetica și sectorul transporturilor și infrastructurii drumurilor, sînt cruciale pentru protecția mediului și dezvoltarea durabilă a țării în contextul schimbărilor climatice.

Îmbunătățirea gestionării informației privind riscurile schimbărilor climatice, precum și întărirea cadrului instituțional, care să asigure implementarea eficientă a măsurilor de adaptare la schimbarea climei la nivel național, sectorial și local, asociate cu dezvoltarea rezistenței climatice prin reducerea riscurilor și facilitarea adaptării la schimbarea climei în sectoarele prioritar-vulnerabile sînt seturile de acțiuni ce urmează a fi îndeplinite.

Intervenția Guvernului în acest proces este necesară și importantă, întrucît:

1. La nivel național urmează să se creeze o structură instituțională puternică și un mediu care ar permite facilitarea adaptării la schimbarea climei în toate sectoarele și la toate nivelurile de implementare.
2. Este esențială realizarea unei campanii de informare și sensibilizare privind potențialul și riscurile existente și amenințările asociate cu schimbarea climei și acțiunile necesare de prevenire
3. Un cadru puternic de adaptare la nivel național, însoțit de politici și planuri de sector reziliente la schimbarea climei, va ajuta la stimularea și susținerea adaptării la nivel local, asigurîndu-se că inovațiile din partea altor actori pentru reacția la schimbarea climei nu se vor ciocni cu bariere instituționale sau de reglementare.
4. O finanțare solidă și perpetuă ar asigura implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice.

Regomandări privind efectuarea de cercetări pentru a consolida baza de cunoștințe în domeniul resurselor de apă:

1. Schimbarea climei reprezintă o amenințare pentru bazinele transfrontaliere. Dovezile sugerează că provocările și conflictele între statele riverane depind de gradul de variabilitate și incertitudine asociată cu disponibilitatea resurselor. Schimbările anticipate conform proiecțiilor variabilității resurselor de apă din cauza schimbării climei pot avea un impact asupra echilibrului de apă și, în consecință, asupra echilibrului hidro-politic în bazinele transfrontaliere. Ar trebui examinate astfel de instrumente administrative pentru bazine transfrontaliere cum ar fi tratatele și acordurile pentru a determina impactul schimbării climei asupra acestor tratate.

2. Este necesară și o evaluare a efectelor schimbării climei asupra resurselor de apă, care s-ar axa pe: (i) definirea unor praguri critice în resursele de apă; (ii) îmbunătățirea capacităților de a calibra modelele actuale de spălare a solului datorită precipitațiilor; (iii) înțelegerea impactului economic și social al schimbării climei asupra volumului de apă, aprovizionării cu apă și ofertei de apă, inclusiv asupra irigațiilor, aprovizionării cu apă potabilă, agrementului/ turismului, asupra hidroenergiei și industriei și asupra pierderilor în sisteme.
3. Este necesară consolidarea capacităților de a elabora și implementa sisteme de evaluare hidroeconomică la nivel de bazin al râului, pentru a evalua dezvoltarea ulterioară a resurselor de apă și viabilitatea dezvoltării asociate, cum ar fi dezvoltarea hidroelectrică, tratarea deșeurilor și agricultura irigată.
4. Sunt necesare studii de fezabilitate curente sau studii de fezabilitate planificate pentru proiecte de irigare și utilizare a terenurilor și trebuie să existe obligația ca acestea să includă o evaluare a impacturilor fizice și economice a schimbării climei.
5. Este necesară îmbunătățirea capacităților instituțiilor și structurilor de gestionare a apei, pentru ca ele să facă față schimbării anticipate a climei, precum și beneficiilor și costurilor sociale, economice și de mediu ale adaptărilor viitoare. Adaptările structurale, cum ar fi rezervoare noi, izolarea canalelor și extragerea apelor subterane, pot fi analizate cu ajutorul modelelor de simulare. În plus, pot fi evaluate și adaptarea operațională, prioritățile schimbate de alocații și structura tarifelor.

Bibliografie

Denumirea	Nr. și data emiterii	Statut
Programul național strategic de acțiuni în domeniul protecției mediului înconjurător	Nr. 321 din 06.10.1995	în vigoare, fără amendamente
Schema de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor	Nr. 1030 din 13.10.2000	în vigoare, cu amendamente
Concepția politicii de mediu a Republicii Moldova	Nr. 605 din 02.11.2001	în vigoare, fără amendamente
Programul național de asigurare a securității ecologice	Nr. 447 din 17.04.2003	abrogat prin hG nr. 304 din 17.03.2007
Concepția politicii naționale în domeniul resurselor de apă pentru anii 2003-2010	Nr. 325 din 18.07.2003	în vigoare, cu amendamente
Concepția salubrității localităților din Republica Moldova	Nr. 486 din 02.05.2007	în vigoare, fără amendamente
Strategia privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova	Nr. 662 din 13.06.2007	abrogată prin hG 199 din 20.03.2014
Strategia națională de dezvoltare durabilă a complexului industrial al Republicii Moldova (2008-2015)	Nr. 282 din 11.03.2008	abrogat prin hG nr. 409 din 04.06.2014
Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova	Nr. 973 din 18.10.2010	
Programul național privind construirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018	Nr. 593 din 01.08.2011	în vigoare, fără amendamente
Strategia securității naționale a Republicii Moldova	Nr. 153 din 15.07.2011	în vigoare, fără amendamente

Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2012-2015	Nr. 289 din 07.05.2012	abrogată prin hG 164 din 05.03.2014
Programul de dezvoltare a gospodăririi apelor și a hidroameliorației în Republica Moldova pentru anii 2011-2020	Nr. 751 din 05.10.2011	în vigoare, fără amendamente
Strategia națională de dezvoltare "Moldova 2020"	Nr. 166 din 11.07.2012	în vigoare, fără amendamente
Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027	Nr. 248 din 10.04.2013	în vigoare, fără amendamente
Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2014	Nr. 164 din 05.03.2014	în vigoare, fără amendamente
Strategia de alimentare cu apă și sanitație	Nr. 199 din 20.03.2014	în vigoare, fără amendamente
Strategia națională și Planul de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice	Nr. 112 din 27.04.2001	în vigoare, cu amendamente
Contribuția (prounerile) Republicii Moldova la Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării	Nr. 694 din 04.08.2010	în vigoare, cu amendamente
Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020	Nr. 833 din 10.11.2011	în vigoare, cu amendamente
Strategia națională cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenți și Planul național de implementare a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți	Nr. 1155 din 20.10.2004	
Strategia de cheltuieli în domeniul protecției mediului înconjurător, 2012-2014	Nr. 129-d din 29.12.2011	
Strategia de cheltuieli pe termen mediu în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare		

Programul de dezvoltare strategică a
Ministerului Mediului pentru 2012-
2014

Nr. 20 din 20.02.2012

Programul de suport al politicilor
sectoriale în domeniul aprovizionării
cu apă și canalizare

Programul național de asigurare a
securității ecologice pentru anii 2007-
2015

Nr. 304 din 17.03.2007

Programul de alimentare cu apă și de
canalizare a localităților din Republica
Moldova până în anul 2015

Nr. 1406 din 30.12.2005

abrogată prin hG nr. 199
din 20.03.2014

Anexa 1: Cartografierea părților interesate

